

Bécs és Budapest párhuzamos városképei a 20. századból

A TérTár Műhely kiállítása | Kurátor: Tamáska Máté

Bécs és Budapest urbanisztikai párhuzamait a Monarchia idejében szokás keresni, holott az első világháború utáni fél évszázadban is bőven akadnak párhuzamok. 1920-ban a világvárosi ambícióktól fűtött dunai fővárosok egyszeriben egy-egy kisállam közepén, sőt inkább szélén találták magukat. A kiállítás innen indulva jut el a „rövid huszadik” század végéig, a hetvenes évekig. Az ekkor felfutó tömeges panelépítkezések és a metróberuházások

már egy másik, korunkat megelőző huszadik századról szólnak.

A rövid huszadik századot az eseménytörténet háborúk, diktatúrák, forradalmak és újrakezdések hektikus változásaként látja. A város azonban ezzel párhuzamosan egy másik, társadalomtörténeti időben is létezett. Új házformák, fürdők és strandok, kórházak és stadionok, mozik és templomok épültek. Elbontottak régi városnegyedeket, miközben régi műemlékeket állítottak hely-

re. Eltűntek a lovaskocsik, autók szorították ki a városlakókat. Neonfényben csillogtak az esti utcák, miközben a külvárosokban az elemi nyomor felszámolása volt a tét. Mai szemmel a 20. század idegesen modernizáló évtizedei is átértékelődnek. A nagy narratívák mögött minduntalan felsejlik a mindennapok szívós mozdulatlansága, a 19. századi város öröksége. Dacára az áramló gépkocsiforgalomnak, a gyárudvarok előtt feltorlódó, strandokon

és stadionokban összezsúfolódtott tömegeknek, az idő mégiscsak ott volt a terekbe zárva, az emberi létezés „itt és most” jelenidegységéhez igazodóan. A korszakot végigkísérő fekete-fehér városfotók is mintha ezt nosztalgiát erősítenék: a távol-ságot a szemünk előtt születő 21. századi és a magunk mögött hagyott 20. századi város között.

A kiállítás a bécsi Ringturm Galériában 2018-ban bemutatott és kiállítási katalógusban is publikált anyagra támaszkodik: Tamáska Máté: Metropolen Budapest Wien: Parallele Stadträume aus dem 20. Jahrhundert Bécs Budapest: Párhuzamos városképek a 20. századból Műry Szilvann: Salzburg-Wien, 2018

A hazai bemutató együttműködő partnerei és támogatói:
Apor Vilmos Katolikus Főiskola,
Eszterházy Károly Egyetem,
Rubeus Egyesület,
Osztrák Kulturális Fórum,
Magyar Építész Kamara,
Magyar Művészeti Akadémia,
Nemzeti Kulturális Alap,
Balassi Intézet: Bécsi Magyar Történelmi Intézet,
Osztrák-Magyar Akció Alapítvány.

**BÉCS
BUDA
PEST**

A képekért köszönet illeti mindenképp a Budapest Történelmi Múzeumot, a Fortepan és adományozó szervezeteit, a Budapest Főváros Levéltárát, Bécsben pedig a Wiener Stadt- und Landesarchiv-ot és Verein für Geschichte und ArbeiterInnenbewegung-ot; egyes tételekért pedig a BKV archívumát, a bécsi Sandliten plébániát, az Österreichisches Luftfahrt-Archiv-ot, az Ormos Imre Alapítványt és a Magyar Nemzeti Levéltárt.